

«для вирішення завдань забезпечення економічної безпеки підприємства першорядне значення має попередження загроз що тільки зароджуються, а не пасивне слідкування за подіями та реагування на негативні для підприємства ситуації у міру їх настання» [3].

Література:

1. Гончаров Г. О. Теоретичні та практичні основи вдосконалення системи економічної безпеки малого підприємництва в Україні : монографія. Полтава: Техсервіс, 2014. 331 с.

2. Базиліук Я. Б. та ін. Економічна безпека України в умовах гібридної агресії :аналіт. доп. К. : НІСД, 2017. 82 с.

3. Artemenko L. The system of enterprise economic security: international and Ukrainian content. *World Scientific News*, 57. 2016. P. 695–705.

ТЕОРІЯ КЛАСТЕРІВ І ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

*Тодріна І.В., к.е.н., доцент,
Євсєєв С.Є., к.і.н., доцент*

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Термін «кластер» від (англ. cluster) означає «пучок», «група». Ці терміни використовуються як наукові поняття, які здатні охарактеризувати явища, в яких одночасно присутнє як дещо загальне, так і дещо особливе.

Першість у постановці та розробці проблематики кластерів надають М.Портеру, професору Гарвардської школи бізнесу. На думку, М. Портера конкурентоздатність країни на світових ринках доцільно розглядати через призму конкурентоздатності не окремих фірм, а об'єднань компаній різних галузей, розташованих в одному регіоні. Головна увага акцентується на їх здатності ефективно використовувати певного регіону.

Кластерна форма організації має певні характеристики, які відрізняють її від будь-якої іншої форми. Вона являє собою групу підприємств, близькість та взаємозв'язок яких обумовлена: а) географічним сусідством; б) економічними зв'язками (постачальники та виробники продукції, інфраструктурні компанії); соціальною залежністю (освітні установи, які займаються підготовкою кадрів); г) системою державного управління. Зазначимо, що у кластерної форми організації є важлива перевага: комплекси, які входять до неї залишаються цілісними, їх ініціатива не пригнічується, вони напроти, отримують додаткові можливості саморозвитку.

Отже, кластер це багатопрофільний міжгалузевий комплекс з неоднорідною структурою, де формальний зв'язок доповнюється із неформальним, що призводить до більш тісної взаємодії його внутрішніх елементів. Взаємозв'язки та взаємозалежності підсилюються за рахунок підвищення усталеності вертикальної та горизонтальної технологічної інтеграції, заснованої на спільності цільових ринків.

Кластери у вигляді спільноти фірм взаємопов'язаних галузей, сприяють зростанню конкурентоздатності економічної системи в цілому та кожного окремого її елемента. Для економічної системи країни вони відіграють роль ключових точок росту внутрішнього ринку. Економічна вигода кластерного методу знаходить свій прояв по усім напрямкам зв'язків: нові виробники із суміжних галузей стимулюють розвиток наукових розробок, впровадження інноваційних стратегій; вільний обмін інформацією сприяє швидкому розповсюдженню інновацій по каналам постачальників та виробників, які контактують із чисельними конкурентами; взаємозв'язки всередині кластеру приводять у дію нові інструменти конкуренції та породжують додаткові можливості розвитку.

В дослідженнях найчастіше виділяють наступні характеристики кластерів: 1) територіальна локалізація підприємств; Це відкриває підприємствам доступ до використання ресурсів, що локалізовані на даній території та мають обмежену мобільність. З'являється можливість більш інтенсивного обміну інформацією щодо особливостей організації бізнесу, технологій, наявності специфічних ресурсів, які потрібні кластерам для створення позитивних зовнішніх ефектів. 2) Наявність тісних зв'язків підприємств як на ринках ресурсів, так і на ринках товарів і послуг. 3) Конкуренція підприємств, що займаються розробкою, виробництвом і просуванням товарів (послуг), які є близькими субститутами. В системі кластеру економічні суб'єкти взаємодіють один з одним на тлі переплетіння конкуренції та співробітництва.

В європейських країнах вже давно накопичений певний практичний досвід кластеризації економіки. Кластерну політику традиційно визначають три основних параметри: географія можливого кластеру; сектор; вигодонабувач фінансової державної або регіональної підтримки. Необхідною умовою отримання такої підтримки з боку держави є реальне співробітництво усередині кластеру публічного сектору, бізнесу та науки.

Кластерна політика реалізується у тому числі шляхом розвитку логістичної інфраструктури на підставі концепції «єдиного вікна», яка дозволяє підвищити регіональну і, як наслідок – національну, конкурентоздатність. Запровадження механізму «єдиного вікна» безпосередньо пов'язано із раціоналізацією митних процедур, що дозволяє суб'єктам кластерних утворень, які приймають участь у торговельних та транспортних операціях, надавати стандартизовану інформацію та уніфіковані документи з використанням єдиного пропускового каналу для виконання усіх регулятивних вимог щодо імпорту, експорту транзиту.

Можна визначити основні параметри програми створення «єдиного вікна»:

- інформацію про обсяги торгівлі отримує єдиний орган, який розповсюджує її серед усіх державних структур та координує заходи контролю з метою попередження виникнення перешкод у логістичній системі постачань.
- наявність єдиної автоматизованої системи збору та розповсюдження

інформації, в межах якої інтегровані процеси електронного збору і розповсюдження (зберігання) даних, що стосуються транскордонної торгівлі.

- наявність автоматизованої інформаційно-операційної системи, за допомогою якої учасник торгівлі має можливість надавати електронні торговельні декларації різноманітним органам для обробки та підтвердження методом однократного запису.

Література:

1. Некрасова Л. А. Формування кластеру як напрямку інноваційного розвитку економіки. *Економіка*. 2014. № 2 (12). С. 132–138.

2. 7 міфів про кластери, що перешкоджають розвитку промисловості та хай тек в Україні. *Industry4ukraine.net*: веб-сайт. URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications> (дата звернення: 13.11.2020).

3. Юрчак О. Що необхідно для розвитку кластерів в Україні. *gmk.center/ua*: веб-сайт. URL: <https://gmk.center/ua> (дата звернення: 13.11.2020).

ПІДПРИЄМНИЦЬКІ НАВИЧКИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Халіна В.Ю., к.е.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Трансформаційна грамотність – це здатність системи реагувати на виклики руйнування способами, які виходять за рамки зусиль з простої оптимізації статус-кво. Це здатність системи усвідомлювати і погоджувати майбутні можливості в міру їх появи. Ця здатність заснована на глибокому слуханні, відчутті соціального поля і в активізації впевненості в діях, щоб стимулювати колективні дії, що впливають із загального розуміння і усвідомлення всього [1].

Зараз у світі відбуваються наймасштабніші трансформації за останні кілька десятиліть. Їх концентрація настільки велика, що, безперечно, викликає занепокоєння, страх і, звичайно, супротив у більшості людей. Звідси впливає необхідність розвитку трансформаційної грамотності, яка покликана нівелювати негатив по відношенню до змін і стимулювати пошук можливостей у будь-якій кризовій ситуації.

Підприємництво є тим видом діяльності, який найбільш болісно реагує на зміни, що мають місце сьогодні. Бізнес різного масштабу стикається з викликами, які генеруються та трансформуються щодня і має бути готовий до адаптації.

За статистикою, кожен другий житель Європи, хоч раз організував свій стартап або брав у ньому участь. І багато бізнес-невдач зумовлені саме відсутністю підприємницьких навичок, які варто розвивати якнайраніше, бажано ще у школі [2].

Цього року традиційно на Світовому Економічному Форумі були